

napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný podle § 281 čís. 5 tr. ř. a vrátiti věc soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Čís. 3041.

Přibrání znalců chemiků při podezření otravy ve smyslu § 131 tr. ř. (čl. I. § 4 zák. ze dne 1. července 1927, čís. 107 sb. z. a n.) není jen fakultativní, závislé na volném uvážení soudu; slova »podle možnosti« jest tu vyložiti doslovně tak, že není třeba tuto povinnost splniti jen, není-li to možno.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1928, Zm I 689/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako porotního soudu v Praze ze dne 30. září 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy úkladné podle §§ 134, 135 čís. 1 tr. zák. a zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200, 203 tr. zák., zrušil napadený výrok porotců a rozsudek na něm spočívající v celém rozsahu a věc odkázal k novému přelíčení a rozhodnutí do příštího zasedání porotního soudu při zemském trestním soude v Praze.

Důvody:

Z uplatněných důvodů zmatečnosti sluší přiznati oprávnění výtkám, jež s hlediska čís. 5 § 344 tr. ř. namítají, že byly porušeny zásady trestního řízení, zabezpečující obhajobu, tím, že porotní soud zamítl návrh obhajoby na přibrání dvou znalců chemiků. Zamítnutí tohoto návrhu, k jehož odůvodnění obhájce s poukazem na obtížnost a složitost případu dovolával se předpisu § 131 tr. ř., odůvodnil porotní soud tím, že oba vyslechnutí znalci — soudní lékaři, kteří se také chemickými rozborů útrob u zemského trestního soudu jako znalci zabývají, ve všech podrobnostech výslovně souhlasili a že není proto důvodu, by byli přivzati zvláštní znalci chemikové, to tím méně, ano přibrání znalců chemiků je podle § 131 tr. ř. jen fakultativním. Tento názor porotního soudu není správným. V § 131 tr. ř., který nyní již je změněn čl. I., § 4 zák. ze dne 1. července 1927, čís. 107 sb. z. a n., bylo prikazujícím způsobem (v orig. »sind beizuziehen«) stanoveno, že se při podezření otravy mají k šetření o skutkové podstatě vedle lékařů přibrati ještě dva chemikové. Tato povinnost byla obmezena jen slovy »podle možnosti«; tento obrat třeba vyložiti doslovně tak, že není třeba tuto povinnost splniti, není-li to možno, nikoli však ve smyslu výkladu prvního soudu, že je přibrání znalců chemiků jen fakultativním, že závisí jen na volném uvážení soudu, tedy v takových případech, kde není proti přibrání znalců chemiků překážek. Že jediné onen prv uvedený výklad jest správným, tomu svědčí i vývoj, k němuž otázka přibrání znalců chemiků při podezření otravy dospěla shora uv. ustanovením zák. čís. 107/1927 sb.

z. a n., který byl v době hlavního přelíčení již vyhlášen, nenabyv tehdy ještě působnosti; nyní jest předepsáno při podezření otravy, by předměty, které mají býti zkoumány, byly zaslány zpravidla universitnímu ústavu pro soudní lékařství, který přibere k otevření zásilky dva znalce chemiky a, nemůže-li sám podati posudek bez chemického vyšetření, odevzdá jim předměty, o které jde, k podání nálezu a posudku. Jen podání posudku o otravě jest v takovém případě vyhrazeno universitnímu ústavu pro soudní lékařství. Takto byl jen markantně rozhraničen obor působnosti znalců soudních lékařů a soudních chemiků, který však již i za platnosti dřívějšího, nyní změněného § 131 tr. ř. v zásadě byl jím stanoven tak, že odchylky z něho připuštěny jen tam, kde příbrání znalců chemiků možno nebylo. Pro soud první stolice jistě však neplatila tato závada, tu příbrání znalců chemiků bylo možné a obhajoba měla zákonný nárok na to, by tito speciální, zákonem k tomu povolání znalci skutkovou podstatu podezření otravy vyšetřili a v oboru své působnosti podali nález a posudek o tom, zda se ve vnitřnostech Heleny V-ské nacházel jed a jaký. Projednávaný případ skutečně právě v této otázce vyžaduje naprosto přesného a všem zákonným předpisům odpovídajícího vyšetření, ježto nelze neuznati, že obhajoba má příležitost k odůvodnění svých pochyb o správnosti a postačitelnosti posudku soudních znalců lékařů o nálezu strychninu v těle Heleny V-ské poukazovati na skutečnost, že docent Dr. H., prováděje zdravotně policejní pitvu, vydal první diagnosu na veřejnost beze všech výhrad na srdeční vadu, jakož i na to, že nález soudních lékařů po provedení čistě chemické zkoušky vyzněl podle zjištěného fialového, od krystalku se táhnoucího zabarvení na poukaz, že by mohl býti přítomen strychnin, a o účincích fyziologické zkoušky (soudními lékaři provedené) není v posudku konstatováno, zda nastávají jen po strychninu a zda po ničem jiném v konkrétním případě nastati nemohly. Soudní lékaři prof. Dr. S. a doc. Dr. H. se podle důvodů usnesení soudu porotního zabývají také chemickými rozborů útroh u zemského trestního soudu v Praze jako znalci; vývodní spis státního zastupitelství proti zmateční stížnosti tvrdí dokonce, že jsou zapsáni v seznamu soudních lékařů z oboru soudního lékařství a chemie. Z příloh osvědčení, které v tomto směru bylo vyžádáno od presidia zemského trestního soudu v Praze (dekrety obou řečených znalců a lustrum z knihy znalců z oboru chemie), je však vidno, že řečení soudní lékaři nejsou stálými soudními znalci chemie, nýbrž že jsou ustanoveni za stálé znalce soudně lékařské, doc. Dr. H. s výslovným výtčením pro výkony přesně soudně lékařské. Poněvadž však zákon v § 131 tr. ř. výslovně rozlišuje mezi lékaři a chemiky, není přes to, že se podle důvodů napadeného usnesení zabývají řečení lékaři též chemickými rozborů útroh »jako znalci«, jejich upotřebením ve funkci příslušející soudním znalcům chemikům, bez výslovného zákona odpovídajícího ustanovení jich za znalce chemiky buďto stálé nebo pro tento případ, vyhověno předpisu zákona, jehož striktní, vznesenými pochybnostmi odůvodňované splnění obhajoba žádala. Poněvadž nelze tvrditi, že tato, důvodem zmatečnosti podle § 344 čís. 5 tr. ř. vytýkaná formální vada

nebyla by mohla na rozhodnutí působiti způsobem obžalovanému nepřiznivým, kdyžt znaleci soudní lékaři sami vydali určitý posudek o nálezu strychninu, nutno pro tuto vadu zrušiti rozsudek a naříditi nové hlavní přelíčení, k němuž vedle soudních lékařů, ježto tito bez chemického vyšetření posudek podati nemohli (sr. § 4 nyní již platného čl. I. zák. čís. 107 (1927 sb. z. a n.), bude nutno obeslati i způsobilé znalce chemiky, by tito na základě vlastního odborného vyšetření zbytků vnitřností Heleny V-ské, pokud se týče všech pozůstatků, z nichž lze něco získati pro rozřešení otázky, o niž tu jde — kteréžto vyšetření bude jim provésti před nařízením nového hlavního přelíčení, — podali nález a posudek o jsoucnosti jedu a jeho jakosti v těchto útrokách nebo zbytcích, v každém pak případě by se o chemikálním procesu, jímž soudní lékaři jsoucnost a povahu jedu v útrokách zjišťovali, i o jeho výsledku s odborného svého hlediska vyjádřili. Soudním lékařům bude pak na základě tohoto nálezu a posudku a na základě dalších, jimi při pitvě zjištěných okolností, jakož i všech ostatních výsledků trestního řízení, jež po stránce lékařské přicházejí v úvahu, podati posudek o příčině smrti Heleny V-ské, zvláště pak o otravě s hlediska soudně lékařského. Poněvadž dosavadní řízení trpí podstatnou vadou, která přivodila zmatečnost rozsudku podle čís. 5 § 344 tr. ř., bylo důvodné zmateční stížnosti již s tohoto hlediska vyhověti a podle § 348 odst. první tr. ř. uznati, jak se stalo, a to podle § 5 novely k trestnímu řádu ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 za souhlasu generální prokuratury již v sezení neveřejném, aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody zmateční stížnosti.

Čís. 3042.

Potírání pohlavních nemocí (zákon ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n.).

»Sváděním« ve smyslu § 20 čís. 2 zákona jest i tu (obdobně jako podle § 132 III. tr. zák.) jakákoliv činnost, kterou se k tomu, by se propůjčila činně nebo trpně k smilnému činu, přivádí osoba, která sama neprojevila ochoty k páchání nebo snášení smilného činu ani výslovně ani mlčky, na př. povšechným způsobem života nebo svým chováním. Podmínkou zákonné ochrany není bezúhonnost (pohlavní neporušenost) sváděné osoby.

Pro zločin únosu podle druhé věty § 96 tr. zák. není sice třeba, by dítě bylo z moci a vlivu rodičů odňato trvale nebo na delší dobu, jest však třeba, by šlo o dobu aspoň tak dlouhou, že odnětí to vzhledem na okolnosti mohlo býti rodiči důvodně pociťováno jako porušení mocenských práv nad dítětem; nestačí, šlo-li jen o pouhou neposlušnost dítěte, nespojenou s újmou oněch mocenských práv (noční toulka). Pro zločin únosu dítěte rodičům stačí, bylo-li lsti nebo násilí použito buď proti dítěti nebo proti rodičům.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1928, Zm I 669/27.)